

Možnosti, jak přilákat, podpořit a udržet si vysoce kvalitní učitele ve školách s nízkou výkonností

Jasně zacílené, logicky zpracované a na sebe navazující politiky jsou nezbytné pro učitele, kteří si mají ve znevýhodněných školách vést efektivně. Například pobídky mohou přilákat vysoce kvalitní kandidáty, ale tyto učitele lze vybavit ještě lépe, pokud jim bude poskytována trvalá podpora směřující ke zlepšování jejich efektivity. Kvalitní příprava a průběžná podpora rovněž snižují míru odchodů těchto učitelů ze znevýhodněných škol (Johnson *a kol.*, 2004).

Pokud chtějí země reagovat na potřeby znevýhodněných škol, je rovněž důležité zkvalitnit skladbu učitelů. Učitelé s podobným zázemím, jako mají jejich žáci, mohou žákům posloužit jako dobrý příklad a mohou je dále motivovat (OECD, 2010e). Pokud toho země chtějí dosáhnout, musí mít k dispozici politiku, která přitáhne a udrží různorodé pedagogy.

Je nutné propojit programy vzdělávání učitelů s potřebami znevýhodněných škol

Vzdělávání učitelů na vysokých školách a jejich další odborné vzdělávání jsou klíčovými prvky k získání dovedností a znalostí, které umožní učitelům reagovat na každou situaci ve třídě. To je zejména případ učitelů ve znevýhodněných školách, kteří jsou konfrontováni s velmi heterogenními skupinami žáků, a v důsledku toho i s mnohem náročnějšími sociálními, ekonomickými a výchovnými úkoly (OECD, 2010e).

Vzdělávání učitelů musí být navázáno na konkrétní kontext (Musset, 2010) a mělo by připravovat učitele kompetentní pro výuku ve znevýhodněných školách. Takové vzdělávání může zahrnovat dále uvedené prvky.

- Posílit programy pro vzdělávání učitelů na pedagogických fakultách, přičemž programy by měly zahrnovat i kurikula pro učitele, kteří se specializují na výuku ve znevýhodněných školách a na práci se znevýhodněnými žáky (OECD, 2010e).¹⁹
- Navrhnout programy, které se zaměřují na rozvoj schopností učitele rozpoznat problémy žáků a pochopit kontext školy, na které vyučují.
- Zahrnout do vzdělávání učitelů praktické zkušenosti z výuky na znevýhodněných školách, protože bylo prokázáno, že pak si vedou jako učitelé lépe (Musset, 2010; OECD, 2010c).

Například ve Finsku jsou všichni učitelé proškoleni, jak rozpoznat žáky, kteří mají problémy s učením, a jak přizpůsobit výuku rozdílným vzdělávacím potřebám a stylům žáků (OECD, 2011b).²⁰ Toto je rovněž případ Švédska, kde se vzdělávání učitelů zaměřuje na to, aby připravilo budoucí učitele tak, aby byli schopni vytvářet podmínky, v nichž se mohou učit a rozvíjet všichni žáci: všichni učitelé projdou zvláštní přípravou, jak vyučovat žáky z rozdílných prostředí. Opačný přístup se může stát překážkou ke zlepšování žáků. Například v Německu je jedním ze slabých míst, kterým lze vysvětlit relativně špatné výsledky země v testu PISA 2000, skutečnost, že učitelé nebyli dobře připraveni na to, jak jednat s žáky z přistěhovaleckého prostředí (OECD, 2011b).

Řešením pak může být dostupnost alternativních drah vedoucích k profesi učitele. Některé programy se konkrétně zaměřují na znevýhodněné školy a mají za cíl přitáhnout učitele, kteří na vysokých školách dosahovali vynikajících výsledků, přímo do těchto škol. Takové programy umožňují kandidátům na povolání učitele začít učit po krátké, avšak velmi konkrétní přípravě. Avšak existují i poznatky, že tyto programy nemusejí poskytovat zcela odpovídající přípravu, aby se ze studentů pedagogických fakult stali skutečně efektivní učitelé na znevýhodněných školách (Darling-Hammond, 2010; Boyd *a kol.*, 2008).